

**RAPPORT
ONDERZOEK IN HET KADER VAN
HET VIERJAARLIJKS BEZOEK
OP BASISCHOOL DE HEEMDE**

School : Basisschool De Heemde
Plaats : Veessen
BRIN-nummer : 11GD
Onderzoeksnummer : 113048

Datum schoolbezoek : 14 mei 2009
Datum vaststelling rapport : 17 juni 2009

INHOUDSOPGAVE

1 ONDERZOEK	5
2 BEVINDINGEN	7
3 CONCLUSIE	11
BIJLAGE	13

1 ONDERZOEK

Op 14 mei 2009 heeft de inspectie Basisschool De Heemde bezocht in het kader van het vierjaarlijks bezoek. Tijdens dit onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs beoordeeld aan de hand van een aantal indicatoren. In het kader van haar verplichting om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken, beoordeelt de inspectie scholen met een beperkte, vaste set van indicatoren, waarmee zij conform de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben in ieder geval betrekking op de kwaliteitszorg, de zorg en begeleiding, de resultaten, de ontwikkeling van leerlingen en enkele aspecten betreffende de naleving van de wet- en regelgeving, waaronder de onderwijstijd.

De bevindingen uit dit onderzoek worden gebruikt bij de eerstvolgende risicoanalyse. Deze analyse gaat vooraf aan de beslissing of het toezichtarrangement van de school eventueel aangepast dient te worden. De inspectie heeft op een aantal basisscholen naast het vierjaarlijkse onderzoek ook een thematisch onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van het onderwijs in schrijven van teksten (stellen).

Het beleid van de overheid is er op dit moment op gericht om het niveau van de basisvaardigheden taal en rekenen te verbeteren. In dat kader voert de inspectie op scholen onderzoek uit naar (aspecten van) het onderwijs in deze basisvaardigheden. In het 2009 is dit onderzoek voor taal gericht op de kwaliteit van het onderwijs in het schrijven van teksten.

Basisschool De Heemde maakt deel uit van de landelijke steekproef van scholen voor dit onderzoek.

Tijdens het themaonderzoek heeft de inspectie op de school het vakgebied schrijven van teksten onderzocht. Hiervoor heeft de inspectie gebruik gemaakt van een waarderingskader met indicatoren en criteria. Het doel is om op landelijk niveau een beeld te geven van de kwaliteit van het onderwijs in het schrijven van teksten. De bevindingen van het onderzoek op de school worden daarom in dit rapport alleen op hoofdlijnen weergegeven.

In hoofdstuk 2 van dit rapport vermeldt de inspectie in algemene zin de sterke en minder sterke kanten van het onderwijs op De Heemde.

Dit hoofdstuk beschrijft tevens kort de belangrijkste bevindingen van het themaonderzoek schrijven.

In hoofdstuk 3 volgt de conclusie over het vierjaarlijks onderzoek.

Onderzoeksmethode vierjaarlijks bezoek

Deze rapportage is gebaseerd op:

- De indicatoren uit het bestaande waarderingskader primair onderwijs van de inspectie.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij
  - schooldocumenten en handelingsplannen zijn bestudeerd;
  - gesprekken met de directie en de intern begeleider(s)/zorgcoördinator(en) zijn gevoerd.

Onderzoeksmethode thema onderzoek

Het themaonderzoek schrijven bij taal bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn;
- Schoolbezoek, waarbij
  - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen schrijven. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 5, 6, 7 en 8;
  - schooldocumenten zijn bestudeerd;
  - gesprekken met de directie, de leraren en leerlingen zijn gevoerd;
  - een terugkoppeling heeft plaats gevonden aan het eind van de dag met de directie, de meerschoolse directeur en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag.

2 BEVINDINGEN

2.1 Vierjaarlijks bezoek

In de bijlage van dit rapport treft u een overzicht van de bij dit onderzoek betrokken indicatoren aan, en de bevindingen van de inspectie daarover. Uit dit overzicht valt op te maken dat op De Heemde de kwaliteit van het onderwijs voor de onderzochte indicatoren op orde is. Het betreft hier met name de leerlingenresultaten op de eindtoets en de tussentoetsen, de kwaliteitszorg en de zorg en begeleiding. Bovendien voldoet de school aan de onderzochte onderdelen van de wet- en regelgeving.

Bevindingen

De inspectie bezocht de school voor het laatst in juni 2006 (periodiek kwaliteitsonderzoek). De inspectie stelde toen vast dat het systeem van kwaliteitszorg zich langzamer dan verwacht ontwikkelde. De vertragingen in de beoogde schoolontwikkeling werden verklaard door de spanningen die tussen teamleden en een aantal ouders speelden die veel energie van dit relatief kleine team vroegen. Onder aansturing van de directeur en de nieuw aangestelde locatieleider heeft het team constructief gewerkt aan de verbetering van de relatie. De oudertevredenheidspeiling van 2007 geeft eenduidig aan dat zij daar in de ogen van de ouders in zijn geslaagd. Dit bood het team ruimte om de verbeterpunten op te pakken en de resultaten waren tijdens dit schoolonderzoek aantoonbaar aanwezig.

Na dat laatste inspectieonderzoek heeft de school een nieuw zelfevaluatie-instrument in gebruik genomen. De school werkt jaarlijks conform de beleidsvoornemens uit het schoolplan de kwaliteitskaarten uit, aangevuld met leerpunten uit de tevredenheidsonderzoeken onder ouders (2006 en 2007). Een sterk punt van de school betreft de evaluatie van toetsgegevens om verbeteringen in het onderwijs te signaleren. De school heeft in het Katern Opbrengsten de procedures en processen concreet uitgewerkt. Via trendanalyses van opbrengstgegevens vanaf 2003 heeft de school zicht op sterke en zwakkere punten en stelt op basis daarvan prioriteiten voor de schoolontwikkeling vast. Onder andere in het jaarverslag rapporteert de school ouders en bestuur over de kwaliteit van de opbrengsten en de conclusies die daaruit getrokken worden voor voortgaand beleid. Recent is met externe ondersteuning een goed uitgewerkt plan van aanpak opgesteld om sturing te geven aan een innovatie om de wisselende taalresultaten op een stabiel, ruim voldoende niveau te krijgen en te houden. De borging van de verbeteringen krijgt gericht aandacht in de teambesprekingen en via lesbezoeken door de schoolleiding. Waar nodig maakt de school afspraken voor persoonlijke ontwikkeling van leerkrachten. In protocollen en afsprakenlijsten legt de school de nieuwe, gewenste praktijk vast om de continuïteit in het onderwijs te garanderen.

De inspectie stelt vast dat zorg en begeleiding stevig verankerd is in De Heemde. De school beschikt over een goed uitgewerkt zorgplan waarin de verschillende procedures, formats, taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd. De intern begeleider coacht en begeleidt de leerkrachten in leerling- en groeps gesprekken. De intern begeleider registreert zorgvuldig de afspraken, de voortgang in het proces en de resultaten van de acties. Hoewel er nog wel individuele verschillen zijn, is het resultaat schoolbreed op een (ruim) voldoende niveau in het opstellen, uitvoeren en evalueren van de handelingsplannen aan te treffen.

De school hanteert vanaf groep 1 een samenhangend en volledig systeem aan methodegebonden en methodeonafhankelijke toetsen die conform de toetskalender worden afgenomen. De school zet ook een landelijk genormeerde toets in om de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen in beeld te brengen. Men denkt na over de invoering van een toets voor woordenschatontwikkeling.

De school bepaalt de eindopbrengsten met behulp van een landelijk erkende toets. De resultaten lagen de laatste vijf schooljaren op een (ruim) voldoende niveau in vergelijking met scholen met een overeenkomstige leerlingenpopulatie. De waardering 'voldoende' geldt ook voor de tussenopbrengsten: de resultaten voor technisch lezen in groep 3 en 4, voor rekenen-wiskunde in groep 4 en 6 en voor begrijpend lezen in groep 5 en 6 liggen op een (ruim) voldoende niveau. De school heeft (dit schooljaar) geen leerlingen met een individuele leerlijn. Het aspect 'Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden' (13.2) wordt dus niet gewaardeerd.

2.2 Themaonderzoek schrijven

Bij het themaonderzoek zijn verschillende kwaliteitsaspecten van het onderwijs in het schrijven van teksten onderzocht, namelijk het leerstofaanbod, de tijd, het didactisch handelen, de afstemming op verschillen tussen leerlingen en de kwaliteitszorg.

De inspectie is nagegaan waaruit het aanbod voor schrijven bestaat, of de gerealiseerde leerinhouden dekkend zijn voor de kerndoelen, of de leerinhouden in de verschillende leerjaren op elkaar aansluiten, en of ze tot en met het niveau van groep 8 worden aangeboden. In het verlengde hiervan is nagegaan hoeveel tijd de school besteedt aan dit domein van het taalonderwijs. In lesobservaties is gekeken naar de didactiek. De inspecteur heeft vastgesteld of de leraren de schrijfpdracht in een betekenisvolle context plaatsen, of ze een duidelijke schrijfpdracht geven, of ze procesgerichte instructie geven over de aanpak van de schrijfpdracht, of ze leerlingen adequaat ondersteunen bij het schrijven en of ze zorgen voor gerichte feedback aan leerlingen. Daarnaast is nagegaan of in de schrijfactiviteiten van de leerlingen alle fasen van het schrijfproces herkenbaar zijn.

Net als bij andere taalvaardigheden zijn er ook verschillen tussen leerlingen in hun schrijfvaardigheid. In het onderzoek is gekeken of de leraren de ontwikkeling van de schrijfvaardigheid van de leerlingen systematisch volgen en of dit ook leidt tot doelgerichte differentiatie in de lessen.

Tot slot is nagegaan of de kwaliteitszorg van de school zo is ingericht dat de school de kwaliteit van het schrijfonderwijs systematisch bewaakt en verbetert, en of er aandacht is voor de deskundigheidsontwikkeling van de leraren op het gebied van onderwijs in schrijven.

Toelichting

Het schrijfonderwijs kent een aantal positieve kanten. De beoordeelde criteria van het leerstofaanbod en onderwijstijd worden namelijk gerealiseerd. De aangeboden leerinhouden zijn dekkend voor de kerndoelen en de school biedt het leerstofaanbod aan alle leerlingen aan tot en met het niveau van groep 8. Daarnaast blijkt ook dat de leraren didactische ondersteuning aan leerlingen geven tijdens het schrijven en zorgen voor gericht feedback over de essentie van de schrijftaak.

Bij een aantal kwaliteitsaspecten is een deel van de beoordeelde criteria nog niet duidelijk herkenbaar in de praktijk. Dit geldt met name voor proceskenmerken binnen het didactisch handelen, differentiatie en de kwaliteitszorg. De school heeft een nieuwe methode voor taalonderwijs en op grond van de analyse van de opbrengsten heeft zij een extern onderzoek laten doen naar de effecten van het onderwijs. Op basis van deze analyse is een plan van aanpak gemaakt met als doel het taalonderwijs de komende tijd nog beter af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het schrijfonderwijs is tot nu toe geen expliciet onderwerp geweest van kwaliteitsbepaling en -verbetering, maar zijdelings opgenomen binnen de taalplannen.

3 CONCLUSIE

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op De Heemde op de in het vierjaarlijks onderzoek onderzochte onderdelen op orde is. In het onderzoek is gebleken dat het onderwijs op die gebieden geen of nauwelijks tekortkomingen kent. Deze conclusie zal worden betrokken bij de eerstvolgende jaarlijkse risicoanalyse die voorafgaat aan de beslissing of het toezichtarrangement eventueel aangepast dient te worden.

BIJLAGE

Overzicht indicatoren en bevindingen

In de bevindingen wordt tot uitdrukking gebracht of de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het onderwijs:

- 1 draagt niet of nauwelijks bij;
- 2 draagt onvoldoende bij;
- 3 draagt voldoende bij;
- 4 draagt in hoge mate bij;
5. geen waardering. Dit oordeel wordt alleen toegekend indien de school zich niet kan verantwoorden met behulp van betrouwbare en valide opbrengstgegevens of, bij 13.2, geen leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften heeft.

Het kwaliteitsprofiel van Basisschool De Heemde

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de verschillen in onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
1.2 De school evalueert jaarlijks systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten.				●
1.3 De school evalueert regelmatig het leren en onderwijzen.			●	
1.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
1.5 De school borgt de kwaliteit van het leren en onderwijzen.			●	
1.6 De school rapporteert aan belanghebbenden inzichtelijk over de gerealiseerde kwaliteit van het onderwijs.			●	

Zorg en begeleiding, inclusief toetsinstrumenten

Zorg en begeleiding, inclusief toetsinstrumenten	1	2	3	4
10.1 De school gebruikt een samenhangend systeem van instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
11.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens, bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.				●
11.3 De school voert de zorg planmatig uit.			●	
11.4 De school gaat de effecten van de zorg na.			●	

Opbrengsten: resultaten van leerlingen en hun voortgang in de ontwikkeling

Opbrengsten: resultaten van leerlingen en hun voortgang in de ontwikkeling	1	2	3	4	5
12.1 De resultaten van de leerlingen aan het eind van de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.1 De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
13.2 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●

Wet- en regelgeving	ja	nee
W1 De school heeft de vastgestelde schoolgids aan de inspectie toegestuurd.	●	
W2 De school heeft het vastgestelde schoolplan aan de inspectie toegestuurd.	●	
W3 Het bestuur heeft het vastgestelde zorgplan aan de inspectie toegestuurd.	●	
W4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten.	●	